

SZÖVEG –
SZÁM KATI

SOROZAT –
KÉPMÁS

KÉP –
EMMER LÁSZLÓ

A SZEREP ELTAKAR, A SZEREP MEGMUTAT

„Tehetséges színésznő, árad belőle a különlegesség, szorgalmas, összeszedett, figyelmes” – jellemzi Mészáros Márta rendező most bemutatott filmjének fiatal főszereplőjét, **Törőcsik Franciskát**, akit a mozinéző már nagyobb filmszerepből, a *Swing*ből is ismerhet. Gyerekkora óta színpadra készült, nemcsak a kamera, a fényképezőgép is szereti, fotómodellként is pontosan tudja a dolgát. A fotós nehezen is engedi el az objektív elől a beszélgetésre.

◆ – **Gyerekként elképzelted egy színésznő életét?**

– Földessy Margit Színitanodájába jártam, aki mindig nagyon szerette, amit csináltam, és ezért valahogy kislánykorom óta az volt a fejemben, hogy én a Színművészeti Egyetemre szeretnék menni – de nem nagyon tudtam, milyen is az. Tudat alatt mégiscsak nagyon készülhettem a jövőbeli szerepekre, mert például az összes fura cuccomat elraktam, hogy majd egyszer jó lehet. Persze erre nem volt szükség, hiszen általában kapok jelmezeket, de jól jellemzi ezt a furcsa, belső készülődést. Emellett a húgommal a nappali közepén divatbemutatókat rendeztünk, és táncoltunk, klasszikus zenére balettoztunk. Ennek ellenére a ritmikus sportgimnasztikán nem volt sikerélményem, azt hiszem, azért, mert nem voltam elég hajlékony. Ma már tudom, hogy például a kortárstánc színházi műfajában ez nem is olyan fontos feltétel, ott az ember leginkább az adottságaiból és a személyiségéből dolgozik. Így végül a táncot is megkaptam az élettől, például az egyetemen vagy Fehérváron, a Pillangóban.

– **A húgod is erre a pályára készült?**

– Ő a zene mentén indult el, mindketten zongoráztunk, de ő sokkal tehetségesebb volt ebben, most jazzkonziba jár, énekelni tanul. És emellett a Wind Singers énekesnője. ➤

– Azonkívül, hogy nem volt szükség a furcsa ruháidra, még mi az, ami másképp alakult, mint ahogy képzelted a szakmát?

– Amikor Margitnál játszottunk, az mindig örömet adott, azonnal tudtam, hogy amit előadtam, az éppen egy jól sikerült improvizáció, egy hatásos jelenet volt-e vagy sem. Az egyetemen főleg azt kellett megtanulnom, hogy ez nemcsak az improvizációról szól, hanem egy kőkemény iparosmunka is egyben. A tehetség önmagában nem jelent semmit. Persze a kőkemény szó sem az igazi... ez inkább mánia kérdése. El kellett fogadnom, hogy ezen a pályán is vannak eszközök, amelyeket el kell sajátítani, függetlenül attól, hogy van-e ihlet vagy nincs, van-e közöd egy anyaghoz vagy nincs. Nem úgy van, hogy ha én igazán érzem azt a szerepet, akkor az úgyis átjön, ha halkán beszélek is. Nem, nem jön át. Sőt, ha a nézők megértik a történetet, az már fél siker.

– A Swingben egy énekesnőnek készülő énektanárnőt játszol, akinek nagyon gyenge az önbizalma. Te kezdetektől bíztál magadban?

– Nagyon sok gátat kellett átlépnem. Végtelen ember vagyok, ezért ha egyes, számomra érdekes anyagok megtaláltak, bátran tudtam lépni, ahogy Csehov Nyinája mondja, mámorosnak éreztem magam a színpadon. De pont olyankor segítenek a megtanult eszközök, ha elmarad a mámor. Olyankor csak a sok próba segít, akkor például apránként találok ki mindent, a járásokat, a gesztusokat.

– Szeretnél volna már egy ilyen komoly filmszerepet, mint most az Aurora Borealisban?

– Nagyon! Mindig ilyen kihívásokra vágyom. Szeretek nevetni és bohóc lenni, nem nézem le a zenés színházat vagy a vígjátékokat sem, de az ilyen szerepekben tudok igazán kiteljesedni.

– A történelmi háttér mennyire állt hozzád közel?

– Márta elég hamar kiválasztott, és sok időt töltöttem vele, amikor később válogatott még néhány szereplőt. Közben sokat mesélt a háttérről, a szerepről. Elolvastam Polcz Alaine Asszony a fronton című könyvét is, amely szintén sokat segített. Abból értettem meg, hogy a legnagyobb trauma átélését is sokkal igazabb úgy eljátszani, ha nem sikítva, csapkodva éled át, hanem adott esetben mérhetetlen kiégettséggel.

– Előfordult a filmmel való munka során, hogy sírtál?

– Igen, amikor a casting direktor átküldte a szövegeket, és elolvastam a jeleneteket. Nyilván a történet miatt is, de talán az is belejátszott, hogy azt éreztem, én ezt nagyon-nagyon el szeretném játszani. Amikor aztán elkezdtek a forgatást, az már csak a vérprofizmusról szólhatott, nagyon tudatosan, okosan kellett bánni az állapotokkal, a könnyekkel. Ilyenkor az ember még nem látja a film ívét, ezért kell lenni a fejében az egészről egy saját képnek is, hogy jól gazdálkodjon az eszközökkel.

– A filmnek talán a legfontosabb üzenete, hogy a múlt, az őseink megismerése nélkül nem ismerhetjük önmagunkat. Számodra mit jelentenek a régi családi történetek?

– Nagyon sok érdekes és értékes ember van a családban, például az anyai nagyapám, aki belgyógyász volt, és a találmányai mai napig nagyon fontos a belgyógyászatban, vagy az apai dédnagyapám, aki bejárta a fél világot, felhőkarcolókat tervezett New Yorkban, de aztán a honvágy hazaszólitotta.

Egyre inkább érzem a saját életemben is, hogy mennyire fontos ismerni ezeket a családi történeteket, még akkor is, ha kissé eltorzulnak, vagy megszépülnek a mesélőjük emlékeiben. Bár néhány történetet már százszor hallottam, van, amit csak akkor értettem meg, amikor már történt velem hasonló. Olyan is előfordult, hogy megtudtam, mi volt a háttere egy rossz döntésnek, és ezt tudatosítva, én már nem követtem el ugyanazt a hibát. Szerintem, ha az őseink élettörténeteit ismerjük, ha lehet ezekről nyíltan beszélni egy családban, azzal a saját válaszainkhoz is közelebb kerülünk.

– Törőcsik Mari fiatalkori énjét játszod. Hogyan készültél erre? Fontos volt például, hogy nézett ki a fiatalkori filmjeiben?

– Nem, ezt a részét nagyon lazán kezeltem. Csak a szerepre koncentráltam, nem az ő fiatalkori karaktereire. A jelenkori jeleneteket előbb vették föl, ezeket Márta átküldte, de ott is kizárólag arra figyeltem, hogy mit gondol Mari a szerepről, tehát nem gesztusokat próbáltam beépíteni, hanem színészi gondolatokat. Mivel ő egy 50 évvel idősebb nőt játszik, ezért úgy éreztem, nem kell teljes mértékben az ő világát követnem, lehetett az a múltban teljesen más is, mint amit ő megél a jelenben.

”

A FOTÓZÁST EGY SZEREPNEK
KÉPZELTEM, AHOL VAN EGY LÁNY
EGY RUHÁBAN, AKIT EL LEHET
JÁTSZANI, AKI MÖGÉ EL LEHET BÚJNI

”

MEG KELL ISMERNEM,
HOGY KI VAGYOK ÉN,
MIT JELENTEK A SZÍNPADON,
MIBEN HASONLÍTOK
A SZEREPRE, ÉS MIBEN NEM

– Eközben mit játszol a színházban?

– A Táp Színházban lépek fel, az *Utas és holdvilágban*, Vajdai Vilmos rendezésében. Ez egy öt és fél órás playback-előadás két szünettel, amelyet egy eleve rendhagyó rádiójáték szövegére adunk elő. Igazi kihívás ennyi időre leszögezni a nézőket, de nemcsak, hogy végig ülték, de a végén bravózza tapsoltak, ami szerintem óriási dolog a mai világban. Sokan kísérleteznek azzal, hogy egy regényt színházban átadjanak, ez attól lett ennyire jó, hogy egyrészt egy összművészeti produkció csodálatos zenével, jelmezekkel, vetítésekkel, másrészt Gálffy László narrátorszövegei a gyönyörű leíró részekkel megteremtik a regény különleges világát. Mindenkinek ajánlom a darabot! Színészként is izgalmas feladat egy másik színész hangjának testet adni.

– A fotózás közben kiderült, hogy modellkedtél is. Már színésznőként?

– Nem, 15 éves koromban egy gyorsétteremben odajöttek hozzám, hogy nem akarok-e modellkedni. Azt mondtam, hogy nem, de pár év múlva, amikor láttam, hogy a gimiből sok lány csinálja, és milyen szép képek készülnek róluk, mégis kedvet kaptam hozzá. Amikor viszont komolyabbra fordult, és lehetőségem lett volna külföldre is menni, épp fölvettek a Színművészetre, és ott a tanárok általában nem engedélyezik a külsős munkákat.

– Segített azért a színésszé válásban?

– Kamaszkoromra nagyon zárkózottá váltam, de a fotózást egy szerepnek képzeltem, ahol van egy lány egy ruhában, akit el lehet játszani, aki mögé el lehet bújni. Ez segített aztán a színpadon is, hogy bátrabban merjek játszani.

– Ma is ilyen könnyű elválasztani magadtól a szerepet?

– Minden helyzetben, minden szerepnél kicsit máshol van az igazság – azt hiszem, nagyon meg kell ismerni magunkat, hogy ki vagyok én, mit jelentek a színpadon, miben hasonlítok a szerepre, és miben nem. Ma már azt gondolom, hogy a színésznek rendeznie is kell magát, nem elég játszania. Pályakezdőként csak meg akartam csinálni, amit a rendező mond. Persze ma is úgy gondolom, hogy elsőként kötelességem megpróbálni a legjobb tudásom szerint eljátszani az adott instrukciót.

De ha ez szerintem nem működik, azt is kötelességem megmondani, az előadás érdekében.

– Ha a két fontos filmedet, a *Swinget* és az *Aurora Borealist* összehasonlítod, színészként melyik volt nagyobb kihívás? Egy vígjátékban egyensúlyozni poén és mondanivaló között a szórakoztatás jegyében, vagy átadni magad egy drámai történetnek?

– Bár az *Aurora Borealis* nagy feladat, nekem a *Swing* nehezebb volt. Mindig azok a témák hoztak ki belőlem számomra is meglepő erőt és színészi megoldásokat, amelyekben volt valami nagyon fontos gondolat. Nem mondom, hogy a *Swingben* nem volt, hiszen az a jó vígjáték, amelyben vannak emberi igazságok, de rövid az élet, és szeretnék minden alkalmat megragadni, hogy színészként fontos állításokat fogalmazzak meg.

– Szerepelsz egy rövidfilmben is, amely arról szól, hogy a pároddal eljátszotok a gondolattal, milyen éleetek lenne egy lottóötössel. Elképzelted már, milyen életet szeretnél?

– Most úgy érzem, a film az, ami jobban eljut az emberekhez, és a lelki alkatom is ehhez áll közelebb. Sok jó szerepet szeretnék, azt, hogy sokféle karaktert lássanak meg bennem. Ha Japán szakra mentem volna, ami a B terv volt, azt hiszem, más ember lennék. Valószínűleg nem tudtam volna felfedezni magamban azokat a dolgokat, amiket ezen az úton sikerült, nem tudtam volna ennyit fejlődni. De az is lehet, hogy sokkal kiegyensúlyozottabban élnék.

– Ha látsz egy filmet, ami megtetszik, elképezed magad egy-egy szerepben? Épp az előbb jutott az eszembe az egyik képedről, hogy hasonlítasz Balsai Mónira, aki a *Rókatündért* játssza. Nem szeretted volna eljátszani? Hiszen Japánul is tudsz, ami adott esetben nem lett volna hátrány.

– Ezt már más is kérdezte. Persze, szerintem a legtöbb színésznek átvillan az agyán, ha egy jó filmet néz, hogy de jó lenne ezt eljátszani. Ez természetes, és ez a filmet és a kiválasztott színésznőt is igazolja, különben meg se fordulna a fejünkben, hogy ez egy jó szerep. De ezeket az érzéseket fontos idejében fülön csípni, és örülni a másik sikerének. Sajnos, sok boldogtalan ember van ezen a pályán. ♦